СВОБОДА

LIBERTY

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“

Рôкъ VII. | Мт. Кармель, Па. Четвергъ 30-го Марця 1899. | Число 13.

Календарь.

Марецъ.		
30	Ч.	Кирилла iерусал.
31	П.	Хризанθа. Дарiи
1	С.	Iоанна муч. Фотины
2	Н.	3. КРЕСТ. Якова
3	П.	Василiя
4	В.	Никона, Лидiи
5	С.	Артемона

Змѣстъ.

УВАГА.

Хотячи приступити до „Союза“ най посылають вступне и мѣсячне до касiера:

Mr. Kond. Kotanczyk
Box 127
SHAMOKIN, PA.

И увѣдомлять секретара пôдъ адресою:

Rev. Antony Bonczewsky
10 May Str.
ANSONIA, Conn.

Голодъ въ Россiи.

„На земли миръ, въ человѣцѣхъ благоволенiе“...

Въ хвили, коли сй слова гомонять по цѣлôмъ свѣтѣ по причинѣ предложеня царя Николая, тысячѣ тысячѣ (если не мiлiоны) пôдданыхъ того-жъ самого царя не мають „миру“, понеже не мають хлѣба, анѣ опалу, анѣ корму для худобы, анѣ грошей, та не знають якъ и чимъ жити до слѣдуючихъ жнивъ. Коли вже неможливо було перечати, що въ Россiи есть голодъ, то правительство дало 7½ мiлiона долярôвъ для ратованя голодуючихъ, а и царь давъ мiлiонъ рублѣвъ въ тôй самôй цѣли. При тôмъ всѣмъ однакъ не треба забувати, що правительство дае зъ тыхъ грошей по 35 фунтôвъ житнои муки мѣсячно лишь тымъ, котрй не мають меньше якъ 2 и не больше якъ 18 роковъ житя, а также людямъ, що мають больше якъ 55 роковъ и калѣкамъ безъ взгляду на ихъ вѣкъ. Всѣ другй не дôстають жаднои помочи и мусять самй своею працею на житє заробити. Та чи оно такъ легко роботу дôстати? Фактомъ есть, що въ околицяхъ, где есть голодъ нема жадної для людей роботы, а щобы ити за роботою где инде, на се треба мати грошѣ, шмате и свободу ити туда або сюда. Але гроша они не мають, бо выдали весь на хлѣбъ; ба и шмагя не мають, бо и те на хлѣбъ промѣняли; такъ само и рушитись имъ зъ села нѣкуда не вольно безъ паспорту, а паспортъ выдають лишь тымъ, що мають заплаченый все податокъ. Конець кôнцемъ выходить на те, що цѣла родина складаюча ся неразъ зъ 3, 4, або и 5 душь, мусить вдоволяти ся однымъ фунтомъ муки на день (35 фунт. на мѣсяць), котрый выдають тому зъ родины, хто мае потрѣбнй квалiфiкацiи... Зъ того фунта муки на день мае дôстати старый чоловѣкъ силу жити ажь до смерти, молодй силу выдержати той голодный часъ, мати силу для домашнои працѣ — маленька дитина матерне молоко, а всѣ разомъ охоту и куражъ зносити що-денный старунокъ о те, що буде завтра. Що се не выгадка, а правда, о тôмъ свѣдчить письмо Льва Толстого, сына великого россiйского писателя:

„Таке саме убожество и крайна нужда — пише вôнъ — панує сотки миль наоколо. Знаю о тôмъ добре и длятого не може оно менѣ зôйти зъ гадки. Знаю, що скорбутъ и тифъ (хоробы, котрыхъ причиною голодъ) если не выбухнули ще, то выбухнуть въ кôлькохъ дняхъ; знаю, що тогды жаднй лѣкарѣ тыхъ слабостей вздержати не зможуть; знаю также, що въ сатарскôй ґубернiи есть тôлько оденъ лѣкарь на тысячѣ мешканцѣвъ, а знаю и те, якъ опущенй, голоднй и нужденнй суть десятки тысячь тыхъ россiйскихъ пôданыхъ о котрыхъ истнованю мы вѣчно забуваемо и постоянно стараемъ ся забути.“

Не лѣпше дѣе ся и въ казаньскôй ґубернiи. Одна панѣ пише о голодѣ въ тôй околици такъ: „Люде живлять ся мѣшаниною, котру перше давали ѣсти конямъ; теперь печуть зъ того „хлѣбъ.“ Листе рожныхъ корчôвъ варять и пють зъ жадностiю мовь чай, хотяй оно нездорове и гôрке. Коли одного разу просили о чисте бѣле, щобы перебрати хору — то родина еи вôдказала: где-жь тутъ може бути бесѣда о змѣнѣ бѣлизны! Мы дякуемо Богу, що те, що маемо на своихъ плечахъ еще якось купы держить ся; нема у насъ анѣ шматинки иншои въ цѣлôмъ домѣ; а ось тота спôдниця була ношена цѣлыхъ 6 мѣсяцѣвъ незмѣняна.

Положене мужчинъ ще тяжше якъ жѣнокъ. Будучи безъ роботы и не могучи помочи своѣй родинѣ они терплять сильно. Все за що можна було дôстати якiй грôшь — продане и анѣ цента нема въ хатѣ. Хаты вохкй и бруднй; дѣти хорй, старшй ослабленй, голоднй, трясуть ся вôдъ зимна. Нужда въ краю такъ велика, що навѣть лѣкарѣ и ихъ помôчники, котрыхъ товариство „Червоного Хреста“ прислало за довгiй часъ не мали вôдповѣднои поживы, а жили лишь чаемъ и остатками того, що привезли зъ собою зъ Казаня. Мяса, яець або молока не можна було дôстати на мѣсци навѣть за найвызшу цѣну!?

Многй люде кажуть, що голодъ того-рôчный гôршiй вôдъ того якiй бувъ въ Россiи 1891 и 1892 року, та що въ середнôй Россiи надъ рѣкою Волгою и Камою голодъ тревае вже третый рôкъ...

Пытане есть, хто тому всему виненъ? Хто виненъ, що Россiя, маюча таку масу и то доброи землѣ не може выживити своихъ людей, а дае терпѣти имъ голодъ? Дехто скаже може, що се кара Божа, що сему Панъ Богъ виненъ, але намъ здае ся, що годѣ все вину на Господа Бога звалювати, та що въ тôмъ разѣ винно передовсѣмъ правительство россiйске та россiйскй порядки.

ВѢСТИ ЗЪ АМЕРИКИ.

Ansonia, Conn. 23. марця 1899.

Пане Редакторъ, будьте такъ добрй и помѣстѣть тыхъ пару рядкôвъ вôдъ нашои кольонiи въ своѣй часописи. Вôдъ насъ вже давно була звѣстка, а все ту зайшли такй рѣчи, що варта ихъ прилюдно пôднести.

Вже больше якъ рôкъ — мы яко-тако зôбрали ся въ купку и стараемо ся о всьо, о скôлько можемо, але оно ще далеко до того, щобы можна сказати, що Русинъ вже прiйшовъ до розуму. Оденъ тягне въ право, другiй въ лѣво, третого мало що обходить, иншiй вôдрѣкъ ся свого, а иншiй знову жiе своимъ розумомъ. Хвала Богу тôлько, що такихъ не богато. Неразъ таке зайде, що и англицкй газеты мають що писати. Такихъ выпадкôвъ зайшло въ минроцѣ пару, але я не буду всѣхъ пôдносити, бо вже пристарѣлй або смѣшнй, а по друге намъ чести не приносять. Але оденъ годѣ замовчати, то-жь послухайте.

Тамтого лѣта десь въ липни рознесли англицкй газеты, що двѣ гунґерскй дѣвчины зъ маленькими дѣтьми на рукахъ приѣхали зъ Troy, N. Y., щобы вôднайти своихъ мужѣвъ, котрй мають перебувати въ Ансонiи. Удали ся на полiцiю, подали имена своихъ голубчикôвъ и въ товариствѣ выбралишь на ловы. Тй пташки, що покинули свои минимй жены и власнй дѣти та втѣкли ажь до Ансонiи, называють ся: Илiя Пôдлипчакъ и Климентъ Лозинякъ, оба зô Смерековець, повѣту горлицкого.

Коли довѣдали ся о тôй чести, яку имъ задумали приготовити ихъ колишнй любки, першiй зъ нихъ Илько давъ ногамъ знати и зникъ зъ Ансонiи, якъ Илiя зъ землѣ на огненнôмъ возѣ, а другiй Климентъ бувъ на стôлько ласкавый, що вôддавъ ся въ руки полiсменôвъ, котрй запровадили его на кортъ, де хтѣли сейчасъ на силу звѣнчати, але выпросивъ ся бѣдачиско, кажучи, що звѣнчае ся въ церквѣ, на що и дѣвчина згодила ся. Выкрутившись въ той спосôбъ спокôйненько собѣ живъ зô своею любкою паче женою щось пару мѣсяцѣвъ, а коли побачивъ, що она знову зачала, зникъ якъ камфора.

И що-жь теперь мають робити тй дѣвчата — одна зъ однымъ, а друга зъ двома немовлятами? Якъ назвати такихъ парубкôвъ, якъ не лотрами та драбами? Та-жь звѣрина дбае о свою дитину, а чоловѣкъ мае встыдати ся и втѣкати? Се гôрше вôдъ звѣрины! Илiя Пôдлипчакъ мае перебувати теперь — якъ ходять слухи — въ Jersey City, а Климъ Лозинякъ въ New York-у або Brooklyn-ѣ.

Выдрукуйте, п. редакторъ, най се буде для дѣвчатъ нашихъ дурныхъ пересторогою, а люде най знають о такихъ лайдакахъ.

Пав. Яцевичъ.

Зъ Chicago, Ill.

Дня 25. с. м. о 11 годинѣ сталось велике нещасте въ фабрицѣ машинъ до кошеня збôжа и травы.

Пôдчасъ коли всѣ лѣярѣ желѣза знаходились коло величезного пеца и почали брати розтоплене желѣзо до вôдливки, желѣзо прорвало величезну дѣру и почалось ляти величезнымъ потокомъ и прыскати на всѣ боки. Робôтники почали утѣкати, на всѣ стороны, 2 Нѣмцѣ, 2 Айришѣ, 1 Полякъ и 1 Даньчикъ зôстали страшно попаренй. Другй потовклись утѣкаючи. Насъ Русинôвъ нема тутъ всего 3. Власне передъ кôлька хвилями оденъ зъ нашихъ, тôлько що усупувъ ся зъ того мѣсця. Значить, що Русина такой Богъ охоронивъ.

Высше згадана фабрика зачисляе ся до найбôльшихъ того рода фабрикъ, затрудняе до 5000 робôтникôвъ, бôльше 300 дѣвчатъ, но зъ нашихъ рускихъ лишь одна тамъ працюе. Мушу пригадати, що въ насъ рускихъ дѣвчатъ дуже мало, на 7 хлопцѣвъ тôлько одна, зъ того корыстають польскй красавицѣ.

Робота тутъ иде день и нôчь, щобъ лишь сила була кôньска, бо звычайна не выстарчае. Ремѣсники працюють по 12 годинъ, простй робôтники по 13, 14 и 15 годинъ. Звычайна платня простого робôтника 13½ ц. на годину, 14—15 ц. лѣярѣ всѣ вôдъ штуки, побôльшой части вся робота вôдъ штуки, бо такъ лучше капиталiстамъ обтягати кôлько имъ захоче ся.

Працюють ту зъ рѣдка Айришѣ, Нѣмцѣ, Шведы и Даньчики, переважно самй Поляки (Кашубы). Босы ловлять Кашубôвъ, бо то нарôдъ якъ мулъ, працьовитый, въ головѣ у нихъ, кромѣ табаки, котру що хвиля, пхае на силу въ нôсъ, майже пустки, гадки у нихъ иншои нема тôлько спôръ о костелы, хто пôде до пекла чи залежнй чи незалежнй.

Про те, що они суть въ рукахъ „капиталiсты“ уважанй гôрше якъ кôнь або мула, о тôмъ не можна имъ сказати. Они кажуть, що то вôдъ Бога такъ назначено. Коня або мула фабричного нѣхто не зобачить, щобы его тримали бôльше якъ 10 годинъ, а чоловѣка тримають по 13, 14, 15 годинъ, не уважаючи, що той ледво ноги за собою волочить, а другiй стоить попôдъ брамы голодный безъ роботы, однй давленй занадто роботою, другй голодомъ. Отъ, така то наша робôтнича доля въ тôй вôльнôй краинѣ, або якъ то кажуть, free country.

М. Дубаньскiй.

И СОТОНА ЗАСМѢЯВЪ СЯ...

Написавъ Л. Якубовскiй.

Важко вдарила, падучи, Сотону по головѣ повна, соковита помаранча. Вôнъ прокинувъ ся зô сну, глянувъ люто въ гору, де вѣти помаранчевыхъ деревъ помалу наближали ся до широкихъ коронъ пальмъ, и позѣхаючи вставъ. Незамѣтно дрожало ясне повѣтре и лагôдна теплота переплывала нѣжными хвилями. Золоте сонце блистѣло крôзь вузкй плѣши широкого листяного даху и обсыпало его темнокучеряве волосе блискучими свѣтлами и рухливыми тѣнями. По его блѣдôмъ, вузкôмъ лици перемигнуло отсе кôлька промѣнѣвъ; теперь блиснули въ сонячнôмъ свѣтлѣ его чорнй очи та зажмурили ся летомъ блискавки знову — и потôмъ вôнъ ступавъ по мягкому мосѣ помалу, не зважаючи, що босй ноги встрягають инодѣ въ холодну папороть и топчуть по дрôбныхъ синѣхъ дзвôночкахъ римщины.

Вкôнци вôнъ выйшовъ на райску поляну, де все зъ полудня вôдпочивавъ архангелъ Михаилъ. Тутъ розстелявъ ся широкiй просторъ зъ незнаными червоными, жовтыми та синѣми цвѣтами и золотымъ потокомъ ливъ ся на нихъ веселый блискъ сонячного свѣтла. Въ горѣ синѣло небо безхмарне та тихе и нѣмо стояли великаньскй пальмы по бокахъ та спиняли вѣтеръ, що задумувавъ сильнымъ подувомъ здмухнути геть дивнй пахощѣ. Далеко поза тымъ блистѣли срѣблистй воды рôкъ Гiона и Фрата долиною райского города, а ихъ лагôдне шемране бренѣло середъ тишѣ такъ тихо, що лише чутке ухо могло его уловити.

Чорнй, блискучй очи Сотоны шукаючи перебѣгали довгiй рядъ простыхъ якъ свѣчка пальмъ. Вкôнци вôнъ спостерѣгъ при пню могучои тѣнистои пальмы струнку постать, котрои блискуча бѣлôсть ясно вôдбивала вôдъ темнозеленыхъ линiй дерева.

Тодѣ Сотона здивувавъ ся.

Помалу ступали его ноги дальше. Ще низще хилила ся папороть пôдъ его стопами.

Безконечне здивоване снувало ся теперь по его лици. Передъ нимъ стоявъ незнайомый твôръ, стрункiй та высокiй, лише трохи меншiй вôдъ него. Въ него були синй очи, а по широкôмъ чолѣ спливала золотиста повѣнь ясныхъ кучерôвъ.

То бувъ Адамъ, котрого Господь сотворивъ тодѣ, якъ Сотона спавъ.

Поглядъ у него бувъ спокôйный и чоло его було чисте. Вôнъ здивувавъ ся на видъ могучои постати Сотоны и палкого погляду огнистыхъ чорныхъ очей, але Господь благословивъ его серце спокоемъ та миролюбемъ, а боязнь не жила въ его грудяхъ.

— Хто ты? — запытавъ Сотона зъ высока.

— Твôръ Божiй!

На чолѣ Сотоны явила ся недобра морщина.

— Аа!..

Такъ Богъ выконавъ свою обѣтницю!

Сотона бувъ доси паномъ раю, але чувъ дивну роскôшь, коли мôгъ все руйнувати, и вôнъ нѣвечивъ те, що зробили пильнй руки ангелôвъ. Они повели рѣку Гiонъ черезъ рай: вôнъ загативъ еи величезною скелею. Они выкохали величавй низовй гôрскй пальмы: его рука поломила ихъ якъ дрôбнй галузки. Они велѣли пардови та тыгрови ити до водопою обôчь себе миролюбно: але Сотона надрочивъ ихъ одно на другого своими ударами, такъ, що кровь потекла на синй цвѣты землѣ.

Тодѣ архангелъ Михаилъ станувъ передъ престоломъ Всевышнього, щобъ упросити у Него Божои помочи проти напастника. Станувъ и Сотона передъ престоломъ Бога та лише згôрдно закопыливъ горѣшню губу, коли Богъ прорѣкъ:

Дайте ему спокôй! Жадна рука въ небѣ не пôднѣметь ся проти него. Але зъ пороху я выведу твôръ, що вôдъ теперь буде паномъ землѣ и буде слухати мене одного...

Все ще спочивавъ здивованый поглядъ Адамовый на блѣдыхъ чертахъ Сотоны.

— Чого ты тутъ шукаешь? — дзвенѣло остро пытане Сотоны.

— Бога.

Слово звучало спокôйно; его поглядъ бувъ великiй и тихiй.

— Тутъ моя держава!

— Тутъ держава Бога! Ты не Богъ, навѣть не такiй якъ архангелъ Михаилъ. У тебе недобра морщина на чолѣ, а поглядъ очей твоихъ злый.

Въ глубоко запалыхъ очныхъ ямахъ Сотоны жеврѣвъ здрадливый огонь. Вôнъ вôдчувавъ, що зъ того твору говорить Божiй духъ, а въ подобѣ его лежить сила Безконечного. Вôнъ схопивъ за пень, що при нѣмъ стоявъ Адамъ, але коли хотѣвъ его однымъ замахомъ вырвати, Адамъ, поклавъ лагôдно свою лѣвицю на зеленѣючу кору и дерево стояло непорушно.

Тодѣ Сотона поблѣдъ.

Вôнъ познавъ теперь, що не е вже паномъ землѣ и раю, бо дерева не хилили ся бôльше на его знакъ.

Тодѣ обернувъ ся вôнъ однымъ выкругомъ и побѣгъ якъ затревожена звѣрина по муравѣ, такъ, що ледви схиляли ся травы.

Адамъ глядѣвъ за нимъ, поки высока постать зникла за великимъ, темнозеленымъ чагôрникомъ.

Не замѣтивъ уже, якъ Сотона кинувъ ся въ росисту мураву и тяжко хвилюючй груди ставъ ся придусити кулаками.

Коли отсе перейшли попри него спокôйнй кроки. Сотона пôдвѣвъ голову и побачивъ, якъ архангелъ Михаилъ проходивъ мимо.

— Гей! — прокрикнувъ до него Сотона.

Спокôйно оглянувъ ся святый Михаилъ. Чого хоче вôдъ него Сотона? Чи-жь они не смертельнй вороги вôдъ початку свѣта? Теперь заглянувши ему глубоко въ очи, якй здавало ся жеврѣли лиховѣстнымъ огнемъ, Михаилъ познавъ, що Сотона стрѣтивъ ся зъ Адамомъ.

— Ты бачивъ его? — пытавъ вôнъ и встыдавъ ся, що въ глубинѣ серця почувъ зъ того таемну радôсть.

Вôддыхъ Сотоны бувъ якъ огонь.

Твоѣй державѣ конець, Сотоно. Нѣ одна соломинка не покорить ся тобѣ и нѣ одна крапля росы, якъ що велѣти-мешь. Паномъ землѣ теперь Адамъ, а Адамъ — Божiй слуга.

„SVOBODA"
(LIBERTY.)
Weekly Paper.
The only little Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken and is the best advertising medium.
Published every Thursday at Mt. CARMEL, PA. by the „SVOBODA" Publishing Co.

All comunications should be addressed to:
„Svoboda"
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 13.

Предплата рôчна 2.00
До старого краю........ 3.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу:
To „SVOBODA"
P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA.

НАША ГАЗЕТА ВЫХОДИТЬ ЩО ТЫЖДНЯ ВЪ ЧЕТВЕРЪ.

Entered the post office at Mt. Carmel, Pa. as second class mail matter.

Вѣсти зъ Канады.

Pleasant Home, Man.

Тома Боцюрка, зъ мѣсточка Маріямпôль зъ Галичины, привандрувавъ ту въ февруару с. р. на руску кольонію Pleasant Home и впросивъ ся въ комôрне таки въ свого знакомого. Потôмъ выбравъ для себе фарму, заплативъ въ Вінніпеґу такcу и перебравъ ся до другого Русина въ комôрне, де помагавъ ему носити сѣно для коровы, бо газда не мавъ чимъ возити. Пôдчасъ тои роботы перемерзъ и за тыждень, дня 8. марта, померъ зъ простуды. Небôжчикъ полишивъ молоду жѣнку и трое малыхъ сиротокъ, котрыми нема кому заопѣковатись, бо найстарша дѣвчина числить лише 10 лѣтъ.

Кождый зъ насъ жалуе тй бѣдни сироты, що лишились по небôжчикови и кождый дае вдовѣ розличнй рады и потѣшае якъ може. Однй кажуть просити о помôчь канадійске правительство, другй радять ѣхати до краю, та я гадаю, що анѣ одна анѣ друга рада не есть добра, а найлучше буде такъ, если мы самй заопѣкуемось сиротами и кождый зъ насъ поможе имъ въ роботѣ на фармѣ. Не показуймо нашого спôвчутя лишь на словахъ, але покажѣмъ се дѣломъ, а тогдѣ буде се красне для насъ, що не дали загинути нашимъ краянамъ.

ИВ. ДРОГОМИРЕЦКІЙ,
предпл. „Свободы."

Допись зъ Кубы.

Вôдъ одного зъ нашихъ читателѣвъ п. Дениса Лабовского, що мешкавъ послѣдными часами въ Олифантѣ, а теперь служить въ арміи американьскôй и знаходить ся на Кубѣ, получилисьмо письмо слѣдуючого змѣсту:

„Ciego de Avila, March 5-th 1899.

Поздоровляю васъ сердечно о. редакторъ, всѣхъ читателѣвъ нашои рускои газеты „Свободы" и всѣхъ членôвъ „Р. Н. Союза", а также доношу вамъ, що „Свободу" дôстаю и читаю еи дуже радо, тымъ бôльше, що есьмъ тутъ майже мѣжь самыми чужими и слова руского не чую. Рôвно-жь доношу вамъ, що есьмъ слава [illegible], здоровъ и еще на К[illegible] нѣякои слабости на зазнавъ.

Мы (т. е. 4 компаніи) теперь вже на инше мѣсце перенесли ся, до мѣсточка Ciego de Avila, вôддаленого о 96 миль вôдъ Puerto Principe. Понеже желѣзницѣ тутъ ще нема, то мусѣлисьмо цѣлу тую дорогу машерувати.

Забрало намъ тое цѣлыхъ 8 днеь, а бувъ то тяжкій маршъ, бо було дуже горячо и мусѣлисьмо нести все зъ собою. Найбôльше клопоту було зъ возами, бо дорога дуже зла а и зъ тымъ, що не було где найти доброи студенои воды. До того ще зблудилисьмо зъ дороги пару миль. По дорозѣ не видѣлисьмо нѣ одного мѣсточка анѣ осады, лишь пустй поля та лѣсы. Ноги намъ попухли и не оденъ уставъ въ дорозѣ. Я державъ ся до остатного. По дорозѣ вбивъ я два заяцѣ и такъ мавъ-емь свѣже мясо и дуже смачне.

Теперь вже, думаю, бôльше не будемо машеровати, бо тутъ есть желѣзниця. Но здаесь, що ще дальше пôйдемо, а декотрй говорять, що певно пôйдемо ажь на Филиппины, бо тамъ стоить теперь вôйна зъ повстанцями. Теперь опишу вамъ коротенько жите американьского жовнѣра:

Живемо въ шатрахъ 15 квадратовыхъ стôпъ широкихъ, а 6 стôпъ высокихъ въ найнизшôмъ мѣсци. Шатра тй неперемакаючй (waterproof) суть досыть выгôднй, пôдлога зъ дощокъ, спить насъ шестьохъ въ кождôмъ шатрѣ на лôжкахъ складаныхъ.

Що до одежи, то на тое дають намъ $50.00 рôчно, зъ чого треба купити всю одѣжь и простирала до прикрытя и все то дороге, такъ, що я мусѣвъ заплатити щось $40.00 наразъ. Окрôмъ того кождый дôстае пушку, баґнетъ, 100 набоѣвъ, торнѣстру, торбу, горнятко, двое мисчатъ бляшаныхъ, кавярку, ложку, нôжъ, вилки и половину маленького шатра, котрый уживають пôдчасъ маршу. Встаемо о 6 годинѣ рано, читають каталоґъ чи всѣ суть, потôмъ снѣдаемо. По снѣданю заметаемо всѣ коло шатеръ, а о $8\frac{1}{2}$ год. идемо на еґзицирку до 10-ой. По 10 год. мы вôльнй, ажь о 3-ôй знову еґзицирка до 5-ои. О 6-ôй вечера, по вечерѣ читають каталоґъ, а потôмъ читаемо або граемо въ карты (бо дають намъ свѣчки), а о 9-ôй идемо спати. Въ суботу візита. Всѣ пуцують ся якъ найлѣпше можуть, щобъ не дôстати нагану. На варту ходимо що 10 до 15 дней. Я бувъ вже 5 разъ на вартѣ, бо рекрутомъ не бувъ я лишь оденъ мѣсяць.

Бôльше тутъ нѣчого нового нема, все тихо, горячо якъ въ пецу, часами дощь полѣе и людей есть досыть богато хорыхъ.

Еще разъ поздоровляю всѣхъ и прошу присылати менѣ „Свободу" на мою нову адресу, а якъ буде де-що нового, охотно вамъ донесу. Вашъ щирый прихильникъ

Денисъ Лабовскій.

НОВИНКИ

Пересторога!

Правительство австрійске домагаесь еще разъ вôдшкодованя вôдъ Америки за побитыхъ въ Lattimer, Pa. майнерôвъ. Таке домагане ся, що правда, есть справедливе, але не треба забувати, що оно може мати для насъ всѣхъ, що походимо зъ Австріи, злй наслѣдки. Американцѣ и такъ дивлять ся кривымъ окомъ на всѣхъ (foreigners) чужинцѣвъ, а таке домагане ся зô стороны австрійского правительства готово ще збôльшити тую ненависть до насъ такъ, що готовй не давати роботы жаднымъ Австріякамъ, або по просту и повыганяти ихъ зъ Америки, подôбно, якъ се зробивъ недавно цѣсарь нѣмецкій у себе зъ всѣми, що не були сітізнами (горожанами) нѣмецкими. Въ виду того нашй люде повиннй приготовитись, на такій выпадокъ и позабирати собѣ бодай першй американьскй паперы, а другй паперы брати о два лѣта пôзнѣйше, або и зовсѣмъ не брати. Въ той способъ кождый забеспечивъ бы ся тутъ а въ старôмъ краю горожаньства не втративъ. Такй першй паперы може кождый дôстати безъ трудности въ кортѣ въ офісѣ clark-а. Треба лишь сказати, коли и где хто народивъ ся (день мѣсяць и рôкъ уродженя), а также коли приѣхавъ до Америки и присягнути черезъ пôднесене руки, що буде пôдтримувати конституцію Сполученыхъ Державъ и хоче бути горожаниномъ американьскимъ а не австрійскимъ. На тое все дають чоловѣкови папѣръ за котрый платить ся одного доляра або пôвтора и справа скôнчена. Нехай кождый що може такй паперы собѣ забере, щобы колись не жалувавъ за пôзно.

Противъ войны.

Заходами „товариства миру добрыхъ горожанъ" вôдбули ся дня 21. с. м. въ Бостонѣ великй зборы на котрыхъ головнымъ бесѣдникомъ бувъ Гомперсъ, президентъ американьскои федераціи працѣ. Говоривъ вôнъ про становиско робôтникôвъ зглядомъ вôйны. Згадуючи за вôйну, що еи Америка провадить зъ Филипинцями сказавъ вôнъ: „Боремось нынѣ зъ одинокимъ азійскимъ краемъ, котрый вынятково бажавъ завести у себе републиканьску форму правлѣня и задумуемо взяти значну участь въ розшматованю Хинъ, бо се причинить ся до зросту нашого гандлю.

Организаціи працѣ узнають, що велика стала армія загрожуе свободѣ и пôдъюджуе ненависть чоловѣка до чоловѣка. Если не заведуть мира въ якій иншій способъ, то недалеко те будуче, коли зорганізованй робôтники вôдкажуть ся робити знаряды, що служать до забиваня ближнього; коли корабельнй робôтники не будуть хотѣли будувати военныхъ кораблѣвъ; коли моряки не схочуть бôльше служити на военныхъ корабляхъ и взагалѣ коли всѣ робôтники въ жаденъ спосôбъ не приложать своихъ рукъ до мордованя своихъ ближныхъ, денебудь покликано бы ихъ. Якъ разъ завязуесь теперь згода помѣжь юнійными робôтниками Великои Британіи и Америки, котра безъ участи державъ доведе до загального розоруженя и мира.

Страшный огонь.

Въ Ню Йорку згорѣвъ великій готель Windsor, въ огни згинуло около 125 людей. Огонь такъ скоро розпространивъ ся, що мало хто мôгъ утечи, люде зъ вôконъ скакали находячи смерть на улици. Теперь тамъ робить 400 робôтникôвъ въ выдобуваню спаленыхъ костей людскихъ.

Знову Американцѣ побѣдили?

Телеграмы доносять, що Американцѣ знову выбили Филипинцѣвъ при чѣмъ впало зъ американьскои стороны 100, а зъ филипиньскои 300 до 400 воякôвъ. Такъ само пишуть, що генералъ американьскій Отисъ задумуе зломити силу повстанцѣвъ черезъ нападене ихъ зъ двохъ бокôвъ зъ вôйскомъ пѣхотнымъ и кораблями военными. Якъ то все скôнчить ся ще не знати, такъ само якъ не знати, чи се правда, що Американцѣ всюда побѣджають, где лишь обернуть ся, але се знати, що цѣла вôйна Американцѣвъ зъ Филипинцями се непотрѣбный розливъ кровп людскои и несправедливе вмѣшуване ся зô стороны Американôвъ въ не свои рѣчи. Они забули вже днесь, якъ боролись за свободу зъ Англиками и хотѣли-бъ здусити теперь домагаючихъ ся волѣ Филипинцѣвъ. Що Филипинцѣ боронять ся и не уступають, рѣчь зовсѣмъ ясна. Если-бъ чоловѣкъ мавъ гавзъ свôй, а другій прійшовъ до него и сказавъ: „Ты не знаешь, якъ робити порядокъ въ своѣй хатѣ я тебе научу" а не тôлько залѣзъ ему до хаты, але ще ставъ за нôсъ властителя водити, казавъ собѣ грошѣ на се або те давати, (а не сказавъ що зъ ними зробивъ), — чи-жь тогды властитель дому не мавъ бы права выкопати такого влѣзливого зъ своеи хижѣ? Певно, що такъ. То саме зробили свого часу зъ Филипинцями Ишпане. Филипинцѣ хотѣли ихъ выкинути зъ своеи хижѣ, але були на те за слабй. Ось и прійшли имъ въ помôчь Американцѣ. Они, що правда, помогли выкинути Ишпанôвъ, але сейчасъ таки осадовились самй въ хатѣ Филипинцѣвъ и хочуть ихъ знову за нôсъ водити. Розумѣе ся Филиппнцѣ боронять ся противъ того, бо хочуть самй бути панами въ своѣй хатѣ. Дай Боже щобы имъ се удалось. Нехай кождый народъ буде паномъ въ своѣй хатѣ, а до чужои носа не пхае.

— Еміґрація зъ Галичины знову теперь оживляе ся, на тыхъ дняхъ прибуло зъ самого Устя руского 10 осôбъ, а богато такожь и зъ другихъ сѣлъ.

Де найбôльше злодѣѣвъ!

Найбôльше злодѣѣвъ на свѣтѣ есть теперь... ану вгадайте?... А де-жь бы, якъ не въ нашôй Галичинѣ! А хто? Та вже-жь, що не Русины, але польскй „шляхцѣцы", бо маетки свои протратили и поприґравали въ карты, а пейсатй „обывателѣ" сидять въ католицкихъ дворахъ и борухи вôдправляють. Нестало гроша на гулятику, та взяли ся до найлекшого ремесла: „злодѣйства". Директоръ Зіма зъ демократами Щепановскимъ и другими обôкрали „касу ощадности", а недавно застрѣливъ ся чесный адвокатъ, Полякъ, Крижановскій зô встыду, що буде мусѣвъ вôдповѣдати за новй злодѣйства заподѣянй президентомъ мѣста Львова. Въ „Towarz. kred. związk." помершій урядникъ Будзиновскій еще за житя вычистивъ касу сирôтску, а вже не говоримо о злодѣйствахъ по всѣхъ майже польскихъ банкахъ, „повятахъ" и „выдзялахъ". Дасть Богъ дочекати, то польска „шляхта" на выставѣ парискôй певно дôстане „ордеръ" „sprytności i kieszonkowości", але на жаль зъ „цебулѣ". Всѣхъ ордерôвъ буде розданыхъ 1900, першій дôстане Казьо Бадені, а остатный славный на весь свѣтъ розбишака перемыскій Лайникевичь!

Жѣноче товариство.

Передъ кôлькома тыжднями повстала въ Кольорадо чисто жѣноча федеральна юнія, котра есть першою того рода организацією въ Сполуч. Державахъ. Сеся организація принимае всѣхъ жѣнокъ, що ще не належать до жадныхъ фаховыхъ товариствъ, затѣмъ принимае робôтниць розличныхъ занять. Цѣлею того товариства есть розширене сестрѣньства помѣжь робôтницями фабричными, учительками, телеґрафістками и жѣнками иншихъ занятій.

2,000.000 людей безъ хлѣба.

Въ Хинахъ выступила зъ своихъ берегôвъ рѣка Жовтый Потôкъ и наробила великои шкоды. Кажуть що бôльше якъ 2,000.000 людей находить ся зовсѣмъ безъ хлѣба. Рѣку тую называють также „Недолею Хины" и выливае она зъ берегôвъ що року, але нѣколи ще шкода зроблена нею не була такъ велика якъ теперь.

— Вôнъ умре, якъ умирае билинка травы и згине якъ крапля дощу! — глузувавъ Сотона и пôднѣсъ голову. — Зъ землѣ повставъ Адамъ, и земля призначенемъ его!

— Такъ! — вôдповѣвъ Михаилъ лагôдно, — але ще сегодня сотворить ему Господь жѣнку и такъ рôдъ Адамовый стане рости и множитись по всѣ вѣки.

— Жѣнку?

Немовь крикъ, такъ звучало пытане Сотоны. Вôдтакъ голова его запала въ траву, а его очи бѣгали блукаючи въ горячôмъ соняшнôмъ повѣтрѣ.

Архангелъ дививъ ся на него и дивавъ ся. Потôмъ похитавъ воловою и вôдôйшовъ...

Знову лежавъ надъ раемъ вѣчный блескъ сонця и знову ишовъ Сотона черезъ пальмы на поляну.

Дивно.

Не було вже такъ тихо, якъ звычайно.

Шепôтъ ходивъ по билинахъ и корчахъ, травы шелестѣли и листе трѣпало ся, всѣ короны пронизувавъ якійсь дивный шумъ, а райскй рѣки котали свои хвилѣ у двое такъ быстро и у двое такъ гамôрно.

Великй пестрй мотилѣ лѣтали парами понадъ синѣми та червоными квѣтками, мѣжь папоротями сновигали дрôбнй червячки и хапали ся спôймати оденъ другого, а высоко въ верховѣтю деревъ спѣвали пары соловѣѣвъ нѣжну вѣсню.

Счудоване око Сотоны бачило, якъ инодѣ крôзь яснй прогалины пальмовыхъ гайкôвъ перескакують серны, слѣдомъ за ними то скачуть то брикають иншй, а въ ряды-годы тужливый крикъ оленя дзвенить, прорѣзуючи непорушне соняшне повѣтре.

Втôмъ вôнъ зупинивъ ся. Передъ нимъ стоявъ гилястый гущавникъ и закрывавъ его; а передъ не дуже густымъ корчемъ лежали двѣ постати въ травѣ и вдивляли ся одно въ одного зъ радôснымъ порывомъ. Адамове русе волосе спочивало на лонѣ Евы, еѣ права рука недбало лежала въ травѣ, а лѣва гладила волосе чоловѣка.

Бадиле папороти вона встромила мѣжь зубы, такъ що велике широке листе лежало холодне на еѣ повнôй бѣлôй груди, а еѣ очи блукали блаженно втомленй у повѣтри.

Теперь почувъ Сотона, якъ она сказала:

— Принеси менѣ воды напити ся.

Й однымъ рухомъ Адамъ пôдскочивъ. Вôнъ поспѣшивъ до рѣки и принѣсъ ѣй студенои воды у выдовбанôмъ корени. Помалу пила она и не зважала, якимъ блискучимъ взоромъ слѣдивъ Адамъ за рухами еѣ молодого, стрункого тѣла.

— Онтамъ высоко овочѣ. Принеси менѣ! — звучавъ знову еѣ втомленый голосъ и Сотона бачивъ у друге, якъ Адамъ изъ трудомъ вылѣзъ на дерево и скидавъ жменею великй яблока, щобъ ихъ опôсля позбирати и покôрно зложити въ еѣ руки.

Она вкусила яблоко и кинула геть.

— Не хочу! — сказала и задерла хорошу головку, такъ що чорне волосе скотило ся на бѣлй плечѣ.

— Тутъ такъ колють травы, а сонце такъ пече! — звучавъ на ново еѣ мягкій голосъ, а Адамъ пôднявъ ся знову и побѣгъ далеко геть ажь на край поляны, щобы пôдъ тѣнистою пальмою зъ листемъ якъ вѣеры приладити ѣй постѣль.

Обѣручь мыкавъ вôнъ колючй травы, зъ твердои землѣ выдиравъ грубе корѣне, а пôтъ котивъ ся по упрѣлôмъ, а проте веселôмъ лици.

Безпорушно лежала Ева и вдивляла ся лѣниво впередъ себе.

Тодѣ Сотона вôдхиливъ трошки корчѣ и зъ темно-зеленого листя вызирнуло его блѣде, понуре обличе. Теперь знечевя побачила его Ева и еѣ взôръ немовь прикованый зависъ на его огнистыхъ очахъ. Она пôднесла трошки голову и теперь Сотона незначно кивнувъ до неи.

Она почервонѣла и выпустила папороть изъ устъ.

Тодѣ вырвавъ Сотона рожу зъ корча и понѣсъ еи до устъ. Вôдтакъ кинувъ рожу до неи, такъ що впала ѣй на лѣву грудь, и зъ кармазиновымъ лицемъ понесла она рожу и собѣ до устъ.

— Ты звôдки взяла рожу? — пытавъ Адамъ, прійшовши зô своеи роботы задыханый.

— Вѣтеръ принѣсъ менѣ! — вôдрекла и вся почервонѣла.

— И вôнъ тобѣ прихильный! — усмѣхавъ ся Адамъ. Вôнъ ще не знавъ, що то брехня, и що Ева отсе сказала першу брехню.

— Такъ! — вôдповѣла.

— Чи теперь перейдешь туды? Тамъ така мягка постѣль и лагôдна тѣнь для прохолоды.

— Нѣ! — вôдмовила она, — я лишу ся тутъ. Ходи, ляжь при менѣ и засни. Повѣтре душне. А ты втомивъ ся!

И Адамъ присѣвъ до неи въ траву и знову сховавъ голову на еѣ грудяхъ. А она милувала его теперь обѣручь лагôдно та ненастанно и зô щасливымъ обличемъ вôнъ заснувъ. Тодѣ она пôдвела голову и быстро заглянула въ гущавникъ. Понадъ головою сонного стрѣляли еѣ погляды до Сотоны, а вôдъ него до неѣ — и роздали ся тихй слова:

— Отже завтра пôдъ деревомъ званя! — шептавъ Сотона.

Ева всмѣхнула ся и потакнула.

Тодѣ выпроставъ ся Сотона высоко. Его очи свѣтились, а губы бурмотали:

— Коли женщина моя, — то и земля моя!

И Сотона засмѣявъ ся...

Зъ нѣмецкого переклавъ В. Р.

Зъ „Літер.-Наук. Вістника."

Великолѣпный ювилей.

Сего року буде празновати редакторъ „Америк. Р. Вѣстника" 7. лѣтный ювилей фалшованя чековъ. Въ той цѣли выдавъ сей амер. рускій мессія вôдозву до всѣхъ Братствъ „Соединенія", щобъ они вмѣсто до касіера до него всѣ чеки посылали.

—

— Въ Арканзасъ линчованя муринôвъ па порядку дневнôмъ. Послѣдными часами бѣлй мешканцѣ выповѣли чорнымъ формальну вôйну и де липь стрѣтять чорного, сейчасъ его вѣшають. Одного дня напали на чорныхъ цѣлою ватагою и выдусили ихъ и потопили до 40, такъ, що позôсталй мурины въ переполоху потѣкали въ лѣсы, де ладять ся до нападу на бѣлыхъ, щобъ вôдомстити своихъ. И се дѣе ся въ нынѣшныхъ цивілізованыхъ часахъ, а амер. правительство анѣ не думае положити конець тымъ поганымъ розбоямъ.

—

— Дня 20. марця въ арештѣ Sing-Sing, N. Y., зôстала скарана смертію въ електричнôмъ крѣслѣ Martha Place, що передъ кôлькома мѣсяцями замордовала свою сестрѣницю и мужа хотѣла убити зарубавши сокирою до головы, но рана не була смертельна и мужъ жіе. Хотѣла и сама удуситись бо вôдкрутила ґазъ а сама положилась спати, но сусѣды почули смрôдъ и силою вывалили дверѣ. Марту найдено майже не живу, прикликано докторôвъ и имъ удалось по кôлькохъ годинахъ воскресити Марту, но не на довго, бо судъ скаравъ еи на смерть. Се перша жена, що була сказана на смерть въ тôмъ величезнôмъ арештѣ. Тамъ вже повѣшено 28 мужчинъ.

Спростоване.

Въ попереднôмъ числѣ „Свободы" въ „Подяцѣ" Т. Федька и родины черезъ помылку пропущено имя о. Т. Обушкевича зъ Mayfield, Pa.

Вѣсти просвѣтнй.

Въ Troy N. Y. заходомъ Вcч. о. Н. Дмитрова и кôлькохъ тамошныхъ ревныхъ патріотôвъ основалась сего мѣсяця читальня. И якъ зачуваемо то въ Troy народъ красно теперь тримае ся и дбае о лучшу для себе будучнôсть. Братство св. О. Николая розвивае ся тоже якъ найкрасше. А еще бракъ сестр. братства а е надѣя, що въ скорѣ заложить ся. — Щасть Боже!

Сусѣдъ.

— Въ Джерси Сити, Н. Й. руска школа розвинула ся такъ красно, що роздѣлено дѣтей на 2. вôддѣлы. До 1. вôддѣлу ходить 30, а другого звыжь 30. дѣтей... Родичѣ пôзнали вже корысть зô школы, и всѣми силами еи пôдпирають.

— Въ сестр. братствѣ св. Ольги въ Бруклинѣ, завязала ся на початку сего мѣсяця вечѣрна школа руска (3 разы на тыждень); кожда сестра е обовязана ходити до школы. Дотеперь розвивае ся досить добре; ч. Михаилъ Романикъ, ревный рускій патріотъ бруклиньскій, трудить ся щиро и заохочуе всѣхъ до школы и до братства сестр..., навѣть самъ спорядивъ таблицю до писаня.

— Въ Елизабетъ, Н. Дж. основала ся д. 26. лютого с. р. філія джерзиситского братства св. Петра и Павла. Дня 18. с. м. вôдбувъ ся тамъ першій мітінґъ въ присутности отця Н. Пôдгорецкого, ч. Ивана Париляка и ч. Семана Барны, яко делеґатôвъ джерзиситскихъ. До Elizabeth, будуть належати нашй братя зъ Elizabethport-y, Bewey и зъ Kosell, N. J. Зъ Elizabeth, належить вже 7 сестеръ до бр. св. Ольги въ Jersey City, N. J.

— Въ Ню Йорку мѣжь сестрами показала ся також охота до науки и до читаня книжокъ. Есть надѣя, що и тамъ вступлять въ слѣды сестеръ бруклиньскихъ. Неутомимо трудить ся тамъ около розвою братства ч. Иванъ Париляк, найревнѣйшій рускій патріотъ ню йорскій и то разомъ зъ цѣлымъ комітетомъ.

— Цѣле братство св. Ольги въ Джерзи Сити, Ню Йорку, Бруклинѣ и Блумфильдѣ, числить теперь 217 членôвъ. Тыжднева запомога въ слабости $2.50 и посмертне и дозôръ въ слабости, за 25 цнт. мѣс.

Тоже бр. св. Ольги замовило вже въ Самборѣ дуже красну свою руску фану, въ церкви мае свое власне свѣтло, а въ касѣ понадъ $400. Основане передъ рокомъ.

Вѣсти робôтничй.

— Yonkers, N. Y. Въ цукровни вже давно не робять длятого богато людей порозходило ся но дооколичныхъ плейзахъ.

— Въ Jersey City, N. J. робота иде дуже добре въ цукровни и чимъ близше до лѣта, тымъ лекше ту дôстати роботу! — Табачня „штапуе" досыть часто, то-жь и дѣвчата досыть вôдпочивають.

— Въ Ню Йорку иде табачня лучше.

— Въ Бруклинѣ такъ въ цукровни, якъ и въ другихъ фабрикахъ робота иде добре.

Посмертнй вѣсти

Дня 22. с. м. упокоивъ ся Кузма Свала въ Олифантъ, Па. Належавъ вôнъ до мѣсцевого братства и до „Р. Н. Союза" и бувъ однымъ зъ найревнѣйшихъ рускихъ патріотôвъ. Покôйного можь зачислити до того гурту здорово мыслячихъ Русинôвъ, котрй держать ся тои засады, що спорами про вѣры рускои долѣ не поправить. Похороны вôдбули ся дня 24. с. м. котрыхъ довершивъ о. Т. Обушкевичь зъ Мейфільдъ, Па. въ асистенціи оо. Ив. Ардана и Стефана Макара зъ Мт. Кармель, Па., котрого покôйный бувъ дуже близькимъ знакомымъ. Въ церкви при домовинѣ покôйного о. Ст. Макарь выголосивъ проповѣдь, а на цминтари о. Т. Обушкевичь. Въ похоронахъ взяло участь чимало людей и братство въ парадѣ. Покôйный полишивъ жену и двое дѣтей. За его гарнй прикметы серця полишивъ вôнъ у всѣхъ знакомыхъ неложный жаль по собѣ.

Вѣчная ему память!

Де-що цѣкавого.

— Оденъ калѣфорніецъ купивъ коня за $150.000.

— Въ бельґійскôмъ селѣ Восель, числячôмъ 196 душъ есть ажь 17 салюнôвъ. Варто бы тамъ вытранспотовати галицкихъ „пейсачôвъ."

— На цѣлôмъ свѣтѣ е 3985 фабрикъ паперу.

— Людске тѣло мае 492 костей, 60 жилъ пульсовыхъ, а 40 кровоносныхъ; але кариь есть цѣкавше сотворѣне, бо при дыханю рухае 4386 нôжками и 99-тьма головными мускулами, котрй то послѣднй складають ся зъ 8 великихъ жилъ пульсовыхъ, а 4320 кровоносныхъ.

— Еміґранты до Сполуч. Державъ приносять гроша: Нѣмецъ пересѣчно 50, Анґлієць 45, Бельґієць 40, Ирляндчикъ (Айришь) 15, Русинъ ледви 12, а Италіянецъ около 10 доларôвъ.

— Японьскій цѣсарь Мікадо мае своихъ 3000 коней.

— Въ Англіи на 7,000.000 дорослыхъ особъ належить 1,490.000 мущинъ до „юніи", а 1,000.000 женщинъ! — А у насъ до „Союза" и сотна часть еще не належить!

— Одного италійского лоера засуджено на 189 лѣтъ вязницѣ за 63 ошуствъ и то ще легко его судили, бо если-бъ були ему вымѣрили найвысшу скалю, то бувъ бы бувъ засудженый на 630 лѣтъ — значить — решту вôдсидить на тамтôмъ свѣтѣ.

— За одну визиту бувъ дôставъ лѣкарь Макенція 400.000 марокъ и то вôдъ цѣсаря нѣмецкого Фрдрика.

— Въ мѣстѣ нѣм. Норинбергу находить ся стѣнный годинникъ, котрый накручае ся разъ на мѣсяць.

— Доперва 70 лѣтъ минуло, якъ пущено въ рухъ першій разъ желѣзницю.

— Всѣхъ бесѣдъ (языкôвъ) на свѣтѣ е 860 а 5000 діялектôвъ — нарѣчій. Въ Европѣ 89 бесѣдъ, въ Африцѣ 114, въ Америцѣ 417, а прочй 117 на рôжныхъ островахъ. Но дивне диво. „А. Р. Вѣстникъ" вôдкрывъ еще одну саламаху, котрою пише славный ред. Жатковичь, и за тое вôдкрыте незадовго достане пôдвысшене „жалованя" ad personam $10 мѣсячно.

СМѢШНЕ

БРЕХЕНЬКА.

Якъ бувъ я ще парубкомъ, а дѣдъ тодѣ ще невеличкимъ бувъ, а батька ще на свѣтѣ не було, то дѣдусь було пытае ся:

— А що будемъ, сыну, робити? зима холодна.

То я було дѣда раджу:

— Поѣдьмо, — кажу, — дѣдусю, въ лѣсъ та нарубаемо дровъ.

— Поѣдьмо, такъ и поѣдьмо!

А въ насъ бычечки невеличкй собѣ були, такъ, можна на пригôрщь було взяти. Поѣхали въ лѣсъ. Дивлюсь, ажь ломача така велика купа! Я стукъ сокирою въ те ломаче! а ведмѣдь звôдтиля, зъ того ломача! Коли я въ те ломача, ажь тамъ шестеро яецъ. Якъ узяли мы зъ дѣдомъ, то дрючкомъ на вôзъ не скотили, та вже я ледви не ледви въ шапку забравъ: такй великй.

Ото принѣсъ до дому. А въ насъ, якъ на те правда, свиня квоктала. Отъ я пôдсыпавъ пôдъ ту свиню, а она и вылупила менѣ шѣсть волôвъ, такъ якъ соколôвъ. Тодѣ вже якъ узяли мы зъ дѣдомъ тыми волами поле орати та хлѣбъ сѣяти... та и вродило-жь добре! Выйдемъ було зъ дѣдомъ на поле, то те чуже, а те не наше; те чуже; а те не наше!..

Якъ узяли-жь мы женцѣвъ збирати, такъ, Боже мôй милостивый! що то мы того женця зôбрали! ажь одну бабу!.. Якъ понажинала она намъ кôпъ... Боже милостивый, скôлько кôпъ!

А дѣдъ покôйникъ и пытае ся въ мене:

— Де-жь мы, сынку, будемъ скирты складати?

А я кажу:

— Адже-жь у насъ коминъ великій; то на коминѣ скирты складемо, а на печѣ будемо молотити.

Якъ-же вклюнулась та проклята кузька, мыши, та такъ-же вклюнула ся! А въ насъ, признае ся, кôтъ добрый бувъ. Якъ махнувъ вôнъ по комену, якъ ударить хвостомъ, а нашй скирты та въ помыйницю!..

А туть уже и батько пôдрôсъ. Такъ мати, було, все любить молоко парене, а мы все кисле. То мати, було, по селу парить, а мы въ запѣчку киснемъ-киснемъ. А батько, правда, рыбалка, добрый бувъ: кине удочку въ чужу будочку, то и тягне коли не кожухъ, такъ свиточку.

Отъ мы и розжились. Такъ батько каже:

— У тебе мати вмерла, а въ мене жѣнка, то поставимо обѣдъ.

Якъ узяли-жь мы збирати людей на обѣдъ, та зъ такою вмовою, щобъ була своя ложка и хлѣбъ и сôль. Отъ якъ найшло народу, такъ, Боже милостивый! — ажь два чоловѣки. Такъ батько и каже:

— Засолимъ же отсе озерце, то выѣждте щербичку, а на сподѣ буде рыбка.

Такъ тй люде не здякувались.

Заплатили за „Свободу" въ мартѣ с. р.

Freeland, Pa.	
О. Г. Мартякъ	$5.00
Pittsburg, Pa.	
Васильчакъ С.	1.00
Павлишакъ Д.	2.00
Shamokin, Pa.	
Касичъ Ив.	1.00
New York.	
Прозора С.	2.00
Вобиръ О.	2.00
Chicago, Ill.	
Дубиньскій А.	1.00
Скарлошъ Гр.	2.00
Waterbury, Conn.	
Роздôльскій В.	2.00
Minersville, Pa.	
Гербутъ Я.	5.00
Allegheny City, Pa.	
Копча Ив.	1.00
Derby, Conn.	
Горбаль Ал.	2.00
Yonkers, N. Y.	
Сивикъ Мих.	2.00
Summit, N. J.	
Полинякъ Пр.	1.00
Jersey City, N. J.	
Ткачъ Тео.	1.00
Centralia, Pa.	
Карлякъ В.	1.00
Pleasant Home, Canada.	
Дрогомирецкій Ив.	83
Perrypolis, Pa.	
Ющакъ Стефанъ	2.00
Hauto, Pa.	
Мончакъ П.	1.00
Mt. Carmel, Pa.	
Гурба Макс.	2.00
Olyphant, Pa.	
Борухъ Ив.	1.00
Кузмичъ Й.	2.00
Trauger, Pa.	
Фариякъ Ив.	1.00
Bufealo, N. Y.	
Бурштинъ Ив.	75
Excelsior, Pa.	
Горощакъ Сем.	2.00

Хоче женити ся!

Молодый Русинъ, що числить 27 лѣтъ житя, ревный рускій патріотъ, членъ братства и „Р. Н. Союза", взôрцевый робôтникъ, провадить ся дуже честно, бо мае вже теперь 800 доларôвъ готôвки, пошукуе рôвножь честнои жѣнки, Русинки, що вмѣла-бъ бодай по руски читати и писати, мала 200 до 300 доларôвъ и честно провадилась. Може се бути дѣвчина або вдова вôдъ 18 до 27 лѣтъ. Котра-бъ зъ Русинокъ мала охоту подружитись зô мною най пише до Редакціи „Свободы" и най запіле тамъ свою фотографію. За секретъ ручить ся, а листъ и фотографію я возьму вôдъ Редакціи и назадъ зашлю.

Рускій молодець-робôтникъ.

На протонотара.

Осьтымъ оголошую себе яко кандидатъ на протонотара повѣта Northumberland. Есьмъ зъ партіи демократичнои, а номінація на згаданый урядъ мае вôдбутись въ юлію. Если буду выбранымъ, буду заступати народъ честно.

M. B. Kramlich
SHAMOKIN, PA.

Ой така то доля наша!...

Ой така то доля наша, ой така то судьба намъ,
Що мы бѣднй робôтники пôдданй чужимъ панамъ.
Нашихъ дѣдôвъ, нашихъ батькôвъ на паньскій ланъ гнали,
А насъ внукôвъ нещасливыхъ за море выгнали!

Нашй батьки, нашй дѣды гаразду незнали,
Бо на панôвъ и на жидôвъ тяжко працювали.
А мы внуки нещасливй лучше не маемо,
Бо на чужихъ богатырôвъ всегда працюемо.

Батькôвъ, дѣдôвъ катували паньскй атаманы,
А насъ внукôвъ угнѣтають „босы" и „форманы".
Нашихъ батькôвъ замыкали въ желѣзнй кайданы,
А насъ „босы" выкидають якъ собакъ за брамы!...

Въ старôмъ краю нашихъ братôвъ колють багнетами;
Тутъ въ „free country" то якъ собакъ стрѣляють кулями.
Хто посмѣе противъ кривды богачей обстати,
Того — кажуть — якъ собаку треба розстрѣляти...

Бо то падлецъ, то бунтôвникъ, хто за правдовъ стае
И за свою тяжку працю заплаты жадае.
Тй, що крадуть, не сотками, але тысячами,
То ихъ весь свѣтъ величае, ще зове панами.

А ты бѣдный за всю кривду анѣ вôдôзви ся,
Бо вôдъ кулѣ, чи баґнета, на землю звалишь ся...
Бо ты на то сотвореный, бысь на всѣхъ працювавъ,
Своимъ потомъ, свойовъ працевъ злодѣѣвъ годувавъ.

Ты працюешь въ потѣ чола угле копаючи,
А другій знову сталь, желѣзо тяжко двигаючи.
Упавъ батько пôдъ тягаромъ тяжкои неволѣ
И мы дѣти нещасливй гинемъ поневоли.

Неодного скала въ майнахъ на мѣсци удусить,
А неоденъ пôдъ машиновъ и свôй духъ выпустить.
Неодного розтоплене желѣзо попалить —
Все для добра чужихъ панôвъ въ сыру землю валить...

М. Дубинскій.

У „Союзѣ" сила!

У „Союзѣ" сила, пословиця каже,
На то добре уважай
Милый рускій брате!

У „Союзѣ" помôчь,
О тôмъ кождый знае,
Бо „Союзъ" вдовамъ-сиротамъ
Грошѣ выплачае.

Дае имъ запомогу,
Ажь шѣстьсотъ долярôвъ,
Щобъ они безъ тата
Марно не пропали...

Тому любй батьки
На то уважайте,
Щобы вашй дѣти не плакали,
У „Союзъ" вступайте.

А „Союзъ" имъ слезы отре,
У себе огрѣе
И сирота-вдова
Марно не загине.

Ще разъ кличу до васъ,
Щобъ всѣ у „Союзъ" вступали,
Щобы колись вашй дѣти
Васъ не проклинали.

Но згадали добрымъ словомъ,
Що ихъ тато добрый бувъ
Щобы они не плакали —
У „Союзъ" приступивъ.

И теперь, коли Богъ тата
До себе покликавъ,
„Союзъ на запомогу
Ажь шѣстьсотъ долярôвъ давъ.

Слава такимъ батькамъ,
Що дбають о дѣти,
Належать до „Союза",
Щобы грошѣ имъ лишити.

Родичѣ! якъ хочете,
Щобъ васъ дѣти
Добрымъ словомъ згадали,
Старайте ся, щобы вы всѣ
До „Союза" належали!

Викторъ Гладикъ.

Изъ народныхъ мотивôвъ.

Ой цвила, цвила, тай и вôдцвила
калинонька у лузѣ;
та нема кôнця, та нема краю
моему горю и тузѣ.

Ой хочь цвѣтъ зôвявъ, хочь и листъ обпавъ,
паленѣють коралѣ;
хочь коханечко и минуло ся,
не минули сл жалѣ.

Не черезъ людей, че черезъ людей,
не черезъ заздрыхъ раду, -
ты мене лишивъ и саму пуставъ
черезъ чорную зраду.

Якъ въ осѣннôй млѣ въ раню заморозь
плôдъ калины палае,
такъ вôдъ жалю и слѣзъ, вôдъ горячихъ слѣзъ
мое серце вмирае.

Та чорна зрада, моя заглада
збавила мене силы.
Житя покину, тебе-жь прокляну
остатный разъ, мôй милый.

Бодай такъ тобѣ, якъ теперь менѣ
тяженько загибати!
Щобъ ты такъ не мôгъ, якъ я не можу
ноченьки переспати!

Щобъ ты женивъ ся, щобъ ты женивъ ся,
якъ вѣтеръ по дорозѣ,
за те, що забравъ зъ душѣ супокôй
сиротоньцѣ небозѣ.

Щобъ ты друживъ ся, щобъ ты женивъ ся,
якъ вѣтеръ въ чистôмъ поли:
я черезъ тебе, ой черезъ тебе
не знала щастя и долѣ!

Уляна Кравченко.

Учѣте ся, браты мои!
Думайте читайте,
И чужому научайтесь,
И свого не цурайтесь!

Т. Шевченко.

Всюды нѣвечить ся правда,
Всюды пануе брехня,
Въ вашихъ лишь серцяхъ, о братя,
Най не повстане вона!

Ив. Франко.